

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt fredag den 19. november 2021

Sag BS-3934/2021-HJR

B
(advokat Henrik Hein)

mod

M.I.C.M. MIRCOM International Content Management & Consulting Ltd.
(advokat Jeppe Brogaard Clausen)

I tidligere instanser er truffet afgørelse af Retten på Frederiksberg den 18. maj 2020 (BS-30787/2019-FRB) og af Østre Landsrets 24. afdeling den 27. november 2020 (BS-43579/2020-OLR).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Poul Dahl Jensen, Jens Peter Christensen og Michael Rekling.

Påstande

Kærende, B, har principalt nedlagt påstand om, at indkærede skal betale sagsomkostninger med et beløb større end 15.000 kr., subsidiært stadfæstelse af byrettens kendelse.

Indkærede, M.I.C.M. MIRCOM International Content Management & Consulting Ltd., har nedlagt påstand om stadfæstelse af landsrettens kendelse.

Sagsfremstilling

B blev ved Retten på Frederiksberg kendelse af 18. maj 2020 tilkendt 15.000 kr. i sagsomkostninger i en sag, som M.I.C.M. MIRCOM International Content Management & Consulting Ltd. havde anlagt mod ham for ulovlig fildeling i strid med ophavsretten. Følgende fremgår af byrettens kendelse:

”Ved processkrift af 29. april 2020 har B gjort gældende, at MIRCOM skal betale ham 20.000 kr., inklusiv moms, i sagsomkostninger til dækning af udgifter til advokat.

Ved processkrift af 29. april 2020 har MIRCOM gjort gældende, at MIRCOM højst skal betale B sagsomkostninger med 5.000 kr., inklusiv moms. MIRCOM har samtidig påberåbt sig (bl.a.) en række byretsafgørelser og indleveret to af dem til støtte for denne påstand.

Som følge heraf har B den 30. april 2020 indleveret en modsatrettet byretsafgørelse.

Denne sag er hævet dagen efter, at Retten på Frederiksberg ved 39 kendelser af 20. april 2020 afviste samtlige de resterende sager fra retten, som var anlagt af MIRCOM’s angivelige samarbejdspartner, Copyright Management Services Ltd. (CMS). De 39 sager var alle i lighed med de af MIRCOM anlagte sager udsat på (bl.a.) de 3 sager, hvori Østre Landsret afsagde dom den 8. april 2020. Såvel CMS som MIRCOM havde i øvrigt protesteret mod udsættelserne, bl.a. under henvisning til, at alle sagerne beroede på en konkret vurdering, og således ikke var sammenlignelige eller rejste ens spørgsmål.

De 39 kendelser af 20. april 2020 indeholder alle et mere end 40 sider langt obiter dictum, der i øvrigt afspejler det omfattende arbejde, der som følge af CMS og MIRCOM’s sagsførelse efter omstændighederne har været påkrævet for de sagsøgte advokater for at varetage klienternes forsvar på ansvarlig vis.

MIRCOM og CMS, der er repræsenteret af samme advokat, har, som det fremgår af rettens retsbøger i de 39 afviste sager, skrevet til et meget betydeligt antal borgere (dog ikke med nævnelse af eget navn, men med nævnelse af et filmproducentnavn) med krav om betaling for ulovlig download og deling af film, og MIRCOM og CMS har siden ved samme advokat stævnet et betydeligt antal borgere på samme anførte baggrund.

Dette er sket til trods for, at MIRCOM og CMS siden den 7. maj 2018 har været klar over, at det var i strid med en korrekt afvejning af de gældende retsregler, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og Den Europæiske Unions Charter, artikel 7, 8 og 52, at diverse teleselskaber af Retten på Frederiksberg var blevet pålagt at udlevere personoplysningerne om de pågældende borgere til MIRCOM og CMS, jf. Østre Landsrets kendelse af 7. maj 2018, som gengivet i U 2019.2019 Ø.

Forfølgningen af sagerne er endvidere sket til trods for den meget store usikkerhed, der er beskrevet i rettens retsbøger af 20. april 2020, med hensyn til bl.a. bevisernes stilling i sagerne. Disse usikkerheder har MIRCOM og CMS været fuldt ud bekendt med, men de har ikke af egen drift oplyst de sagsøgte og domstolene om dem, og de har i vidt omfang undladt at forholde sig nærmere til dem, også når de sagsøgtes advokater eller retten har rejst spørgsmål i forhold hertil.

MIRCOM og CMS har herunder bl.a. – og navnlig – været klar over, at de ikke havde noget bevis for den – for så vidt angår størrelsen af den opgjorte påstand – centrale del af samtlige sager, nemlig antallet af ”delinger” af de omhandlede film.

CMS og MIRCOM har således i relation til dette spørgsmål henvist til den angivelige, såkaldte ”swarmsize” (og intet andet), til trods for (bl.a.) den omstændighed, at det i rapporten ”Hvordan bevise deltagelse i BitTorrent-nettverk? En drøfting rundt bevisene som er lagt frem i CMS-saken” af 18. oktober 2018, udarbejdet af Norges teknisk-naturvidenskabelige universitet, blev utvetydigt fastslået, at oplysninger om en angivelig ”swarmsize” (heller) ikke kunne bruges til at godtgøre i hvilket omfang, en film var blevet delt af en given sagsøgt bruger af et BitTorrentnetværk.

MIRCOM har ikke fremlagt rapporten i denne sag og heller ikke de til brug for nogle amerikanske retssager udarbejdede rapporter, som MIRCOM eller i hvert fald MIRCOM’s advokat har været bekendt med, og som, jf. rettens ovenfor omtalte retsbøger af 20. april 2020, umiddelbart rejser alvorlige spørgsmål om validiteten af den af CMS og MIRCOM – også i denne sag – anvendte software.

Ved dommene af 8. april 2020, hvoraf de to i øvrigt involverer MIRCOM, har Østre Landsret endvidere fastslået, at CMS ikke har godtgjort, at CMS havde søgsmålskompetencen til at føre sagerne i eget navn.

MIRCOM og CMS har således forfulgt og ført et meget betydeligt antal sager og opnået et samlet set meget stort beløb som følge heraf, til trods for, at sagerne hverken processuelt eller materielt har haft det fornødne grundlag. MIRCOM og CMS har ikke bidraget til en reel og tilstrækkelig oplysning af sagerne, men har derimod i visse henseender ført sagerne på en sådan måde, at de faktiske og juridiske forhold blev sløret.

Det er på denne baggrund, at retten i en række af de ovenfor omtalte 39 sager, hvor der skulle fastsættes et beløb til dækning af de sagsøgte borgers udgifter til advokatbistand, har fastslået, at det ”er CMS’ forhold,

der har bevirket, at sagen – i forhold til sagens værdi – har rejst principielle spørgsmål og har haft et betydeligt omfang og en betydelig grad af kompleksitet”, og at det således også er ”CMS’ forhold, der har nødvendiggjort, at retten har måtte løfte sagen ud af småsagsprocessen”, jf. herved bl.a. rettens sag BS-21925/2019-FRB.

De samme forhold gør sig gældende for nærværende sag, og det må således konstateres, at det i vidt omfang har været overladt til retten og de sagsøgte advokater, herunder B advokat, at sikre, at såvel de faktiske som de juridiske forhold i sagerne blev forsvarligt undersøgt, gennemgået og belyst, og at det betydelige tidsforbrug hertil har været nødvendigt og anvendt med rette, også selv om det ikke nødvendigvis direkte har afspejlet sig i antallet af processkrifter og disses længde.

MIRCOM har imidlertid gjort gældende, at det skal have betydning i omkostningsmæssig henseende, at B’ advokat har været advokat for andre sagsøgte borgere i CMS/MIRCOM-sagskomplekset og dermed i lighed med CMS og MIRCOM i vidt omfang har kunnet betjene sig af ”standardiserede” processkrifter i den forbindelse. MIRCOM har i tilknytning hertil anført, at alle sagerne har vedrørt ”lignende” påstande, anbringender og beviser.

Retspraksis på et andet område – i form af landsretternes tilkendelse af salær til bistandsadvokaterne i det såkaldte ”Umbrella”-sagskompleks – viser dog, at det forhold, at der i omkring 1.000 sager anvendes et standardprocesskrift, ikke i sig selv tillægges afgørende betydning ved bedømmelsen af det af en advokat med rimelighed anvendte tidsforbrug på en given sag. Østre Landsret har således i det sagskompleks bl.a. lagt afgørende vægt på, at der først skulle afklares en praksis. I nærværende sagskompleks er der ikke sket nogen afklaring af praksis før ved landsrettens domme af 8. april 2020, der i øvrigt alene har indebåret en afklaring af spørgsmålet om søgsmålskompetence.

I tre af de 39 sager, som blev afvist af retten den 20. april 2020 (sagerne BS-14670/2018-FRB, BS-1440/2019-FRB og BS-4956-FRB) var de sagsøgte repræsenteret af samme advokat.

Disse tre sagsøgte blev alle tillagt sagsomkostninger med 15.000 kr., inklusiv moms, uanset, at de altså var repræsenteret af samme advokat, der i øvrigt også var advokat i flere andre sager i sagskomplekset, herunder to af de sager, hvor landsretten afsagde dom den 8. april 2020.

Rettens begrundelse for afgørelsen af omkostningsspørgsmålet var følgende:

”Retten bemærkede, at [sagsøgte] skal anses for at have vundet sagen, og at det skal pålægges CMS at betale fulde sagsomkostninger, jf. retsplejelovens § 314.

Ved fastsættelsen i medfør af retsplejelovens § 316, stk. 1, af det passende beløb til erstatning af udgifter til advokatbistand til [sagsøgte], skal der lægges vægt på sagens værdi, omfang og karakter.

Retten bemærker om sagens omfang og karakter, at den, som følge af CMS's forhold – i forhold til sagens værdi – har haft et betydeligt omfang og en betydelig grad af kompleksitet.

Efter en samlet vurdering kan beløbet til erstatning af udgifter til advokatbistand herefter passende fastsættes til 15.000 kr., inklusiv moms.”

Ingen af disse tre afgørelser – og heller ingen af Retten på Frederiksbergs øvrige (omkostnings)afgørelser i CMS/MIRCOM-sagskomplekset – ses (forsøgt) indbragt for landsretten.

Retten bemærker endvidere, at MIRCOM (og CMS), der altså er repræsenteret ved samme advokat, i et betydeligt antal sager, herunder i udeblivelsesdomme, hvor der ikke var indleveret bilag og ikke var indleveret svarskrift, er blevet til kendt sagsomkostninger til dækning af udgifter til advokat. Ved Retten på Frederiksberg ses dette beløb i udeblivelsesdommene typisk at have udgjort lige over 2.000 kr.

Ved rettens dom af 6. maj 2019, som blev ophævet af Østre Landsret ved den ene af de tre domme, landsretten afsagde den 8. april 2020, blev CMS tilkendt et beløb på 14.000 kr. til dækning af udgifter til advokatbistand på et tidspunkt, hvor CMS allerede havde fået tilkendt sagsomkostninger til dækning af udgifter til bistand fra samme advokat i et meget betydeligt antal – i det væsentlige – identiske sager.

Det ses således ikke generelt i den hidtidige byretspraksis i sagskomplekset at være blevet tillagt nogen særlig betydning for fastsættelsen af et passende beløb til dækning af udgifter til advokatbistand i den enkelte sag, at sagen var én ud af et meget stort antal tilsvarende sager.

I ingen af de sager, hvor MIRCOM (eller CMS) har opnået dom, har MIRCOM (eller CMS) i øvrigt – retten bekendt – på noget tidspunkt oplyst, at det var tilstrækkeligt med et (langt) mindre (eller intet) beløb til dækning af udgifterne til advokat, under henvisning til, at sagen i det væsentlige var identisk med i tusindvis af andre sager, som MIRCOM

og CMS's advokat havde forfulgt for MIRCOM og CMS. Retten er heller ikke bekendt med, at MIRCOM (eller CMS) af egen drift har tilbagebetalt eller påtænker at tilbagebetale dele af det beløb, de samlet er blevet tilkendt til dækning af udgifter til advokatbistand, i erkendelse af, at der – som følge af sagernes antal og ensartethed – burde være sket en forholdsmæssig reduktion, således at beløbet – samlet set – var et "passende" beløb, jf. retsplejelovens § 316, stk. 1, 2. pkt.

Retten finder i denne sammenhæng i øvrigt anledning til at bemærke, at MIRCOM (og CMS) derimod i et betydeligt antal sager har gjort gældende, at de skulle tilkendes forhøjede sagsomkostninger til dækning af udgifter til den forudgående sag om isoleret bevisoptagelse og edition. MIRCOM (og CMS) har således bl.a. krævet retsafgiften herfor erstattet med 500 kr. (uagtet, at der alene ses at være opkrævet 400 kr. i medfør af retsafgiftslovens § 14, stk. 1, i hver enkelt sag herom).

CMS har i en række sager endvidere krævet udgifterne til "Advokat til editionsbegæring" dækket med 3.000 kr., mens CMS i atter andre sager (f.eks. sag BS-25462/2018-FRB) har krævet retsafgiften for sagen om isoleret bevisoptagelse og edition dækket med 1.000 kr. og udgifterne til advokatbistand dækket med 5.000 kr.

MIRCOM (og CMS) har ved disse påstande om tilkendelse af forhøjede sagsomkostninger set bort fra, at hver sag om isoleret bevisoptagelse og edition vedrørte mange (formentlig i tusindvis af) ip-adresser, og at sagen således ikke blot vedrørte den sidenhen sagsøgte. CMS har endvidere set bort fra, at hver sag om isoleret bevisoptagelse og edition ikke med rimelighed medførte udgifter til advokatbistand med 3.000 kr. eller 5.000 kr. pr. ip-adresse/sidenhen sagsøgt person. Retten bemærker herved, at sagerne om isoleret bevisoptagelse og edition i vidt omfang blev behandlet på skriftligt grundlag og efter en helt ensartet procedure, hvor teleselskaberne i hvert fald frem til 2018 ikke ses at have haft bemærkninger til MIRCOM og CMS's anmodninger.

MIRCOM (og CMS) ses på denne baggrund ikke at have forholdt sig til, at en imødekommelse af deres krav om forhøjede sagsomkostninger i hver enkelt sidenhen anlagte sag således ville føre til en ganske betydelig overkompensation i forhold til de reelt afholdte sagsomkostninger.

MIRCOM har endvidere f.eks. i rettens sag BS-20624/2019-FRB undladt at forholde sig til, at rekvirenten i editions sagen ikke var MIRCOM, men CMS, hvorfor det var CMS, og ikke MIRCOM, der blev opkrævet retsafgift.

Retten bemærker herefter endvidere i forhold til spørgsmålet om størrelsen af et passende beløb i denne sag i medfør af retsplejelovens § 316, stk. 1, 2. pkt., at Østre Landsret ved dommen af 8. april 2020 i sag BS-39423/2019-OLR, hvorved Retten på Frederiksbergs dom af 6. maj blev ophævet, tilkendte sagsøgte 45.000 kr. i sagsomkostninger til dækning af udgifter til advokatbistand for begge retter.

Ved dommen af samme dato i sag BS-41550/2019-OLR, der blev behandlet skriftligt i landsretten, og hvor sagen også blev afvist, tilkendte landsretten sagsøgte 38.000 kr. i sagsomkostninger til dækning af udgifter til advokatbistand for begge retter.

Efter en samlet vurdering finder retten herefter, at det rimelige beløb til dækning af B udgifter til advokatbistand passende kan fastsættes til 15.000 kr., inklusiv moms. Retten bemærker, at der herved tillige er taget højde for, at B også har skullet forholde sig til et fem sider langt processkrift fra MIRCOM's side om sagsomkostninger.

Retten bestemmer derfor, at M.I.C.M. MIRCOM International Content Management & Consulting Ltd. inden 14 dage skal betale 15.000 kr. i sagsomkostninger til B.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.”

Ved kendelse af 27. november 2020 ændrede landsretten byrettens afgørelse og nedsatte sagsomkostningerne til 8.000 kr. Følgende fremgår af landsrettens kendelse:

”Den anlagte sag har en sagsværdi på 7.500 kr. og vedrører én påstået krænkelse af rettigheder til en film. Sagen er hævet af M.I.C.M. MIRCOM International Content Management & Consulting Ltd., efter den har været udsat på Østre Landsrets afgørelse vedrørende tilsvarende sager. Parterne har udvekslet flere processkrifter, men der har ikke været afholdt et forberedende retsmøde eller været berammet hovedforhandling.

Under hensyn hertil finder landsretten – som i lignende sager – at M.I.C.M. MIRCOM International Content Management & Consulting skal betale 8.000 kr. i sagsomkostninger til B til dækning af advokatbistand inkl. moms. Beløbet svarer til 1/3 af proceduretaksten.

Landsretten ændrer på den baggrund byrettens afgørelse om sagsomkostninger.

Efter kæresagens udfald skal ingen af parterne betale sagsomkostninger for landsretten til den anden part.”

Anbringender

B har anført navnlig, at der under sagsforberedelsen ved byretten blev udvekslet stævning og processkrifter på i alt 53 sider samt 28 bilag med omfattende materiale.

Det har krævet betydelig tid at gennemlæse og gennemgå de omfattende processkrifter og de mange bilag, der indeholder meget komplicerede retlige og faktiske forhold.

Ifølge retsplejelovens § 314, stk. 1, kan retten pålægge den part, der hæver en retssag, at betale ”fulde eller delvise sagsomkostninger til modparten.” Ifølge retsplejelovens § 316, stk. 1, fastsættes sagsomkostningerne til ”et passende beløb” hvis modparten har været repræsenteret ved advokat. Hvad der er et ”passende beløb” afgøres ud fra en samlet vurdering af sagens omfang, og det med sagens førelse nødvendige behov for advokatbistand. Afgørelsen beror således på et samlet skøn. Det ”taxameter-princip”, der kan udledes af de vejledende salærtakster i proceduresager, som er fastsat af landsretspræsidenterne, og af landsdommer Svend Bjerg Hansens bemærkninger hertil i Advokaten nr. 6 af 28. maj 2015, er primært tiltænkt anvendt på de mange sager, hvor de rejste problemstillinger er af sædvanligt omfang og kompleksitet. De vejledende takster giver desuden i vidt omfang mulighed for fravigelser.

Den konkrete sag har en usædvanlig karakter. På trods af den forholdsvis beskedne sagsgenstand har sagen et usædvanligt stort omfang. Hertil kommer at sagen angår vanskelige spørgsmål, herunder retspraksis fra EU-domstolen. På den baggrund er der med hjemmel i de vejledende salærtakster mulighed for at udmåle sagsomkostningerne til et beløb ”i den øvre del...af intervallet” som ved en sagsgenstand på 7.500 kr. strækker sig op til 26.250 kr. inklusive moms.

Retten på Frederiksberg har fastsat sagsomkostningerne ud fra en samlet skønmæssig vurdering af sagens omfang, kompleksitet m.v. I lignende sager er der ved byretten tilkendt sagsomkostninger i størrelsesordenen 15.000-20.000 kr., hvilket også bør være udgangspunktet i den foreliggende sag.

M.I.C.M. MIRCOM International Content Management & Consulting Ltd. har anført navnlig, at det følger af Højesterets praksis, at der ved fastsættelse af sagsomkostninger i almindelighed tages udgangspunkt i sagens værdi og karakter, men samtidig tages hensyn til det opnåede resultat, betydningen af resultatet og advokatarbejdets omfang, jf. U2008.1848H.

Det følger endvidere af Præsidenterne for Østre og Vestre Landsrets "Notat om sagsomkostninger i civile sager", at udgifter til advokatbistand i proceduresager med en sagsværdi på mellem 0 og 58.000 kr. erstattes med et passende beløb, som i fuldt gennemførte sager fastsættes til mellem 14.375 kr. og 26.250 kr. inkl. moms med en median svarende til 20.313 kr. inkl. moms.

Efter Højesterets praksis fastsættes sagsomkostninger efter en samlet vurdering til et mindre beløb, hvis en sag afsluttes under sagens forberedelse, herunder på et tidspunkt, hvor hovedforhandlingen endnu ikke er berammet. Den foreliggende sag har en sagsværdi på 7.500 kr., vedrører én påstået ophavsretskrænkelser og blev hævet under den skriftlige forberedelse, inden der blev berammet hovedforhandling samt udarbejdet påstandsdokumenter, ekstrakt og materiale-samling efter at sagen var udsat på afgørelser fra landsretten.

Den foreliggende sags karakter tilsiger, at sagsomkostninger fastsættes i den nedre del af intervallet, som følger af landsretspræsidenternes notat om afgørelser om sagsomkostninger i civile sager, idet sagen har et begrænset omfang og kompleksitet.

Derfor bør de sagsomkostninger, som landsretten har fastsat, og som svarer til 1/3 af proceduretaksten, stadfæstes.

Højesterets begrundelse og resultat

Af de grunde, som er anført af landsretten, stadfæster Højesteret kendelsen.

THI BESTEMMES:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

I sagsomkostninger for Højesteret skal B til M.I.C.M. MIRCOM International Content Management & Consulting Ltd. betale 3.000 kr.

Sagsomkostningsbeløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.